

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР НАЦІОНАЛЬНОЇ
АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ»**

ЛАБОРАТОРІЯ ТВАРИННИЦТВА

МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕКА
ВИРОБНИЦТВА Й ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ
ТВАРИННИЦТВА ТА АКВАКУЛЬТУРИ**

20 жовтня 2022 року

Дніпро, 2022

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова: Станіслав ПІЩАН – декан біотехнологічного факультету Дніпровського державного аграрно-економічного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Заступник: Віктор ХАЛАК – завідувач лабораторією тваринництва Державної установи «Інститут зернових культур Національної академії аграрних наук України», кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Члени оргкомітету:

1. Володимир КОЗИР – головний науковий співробітник лабораторії тваринництва Державної установи «Інститут зернових культур Національної академії аграрних наук України», доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН;

2. Анна ГОРЧАНОК – заступник декана з наукової роботи біотехнологічного факультету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри водних біоресурсів та аквакультури ДДАЕУ;

3. Оксана НАГОРНЮК – кандидат сільськогосподарських наук, доцент старший науковий співробітник відділу економіки природокористування в агросфері, сектор розвитку сільських територій Інституту агроекології і природокористування НААН (Київ, Україна)

4. Вікторія СОБЧИК – доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри технології палива факультету енергетики та палива, (AGH) Гірничо-металургійна академія ім. Станіслава Сташика у Кракові Університету науки та технологій (Краків, Польща) (Wiktoria Sobczyk, Professor, PhD. D.Sc. Eng. AGH University of Science & Technology Faculty of Energy and Fuels, Dept. of Fuel Technology).

5. Валат ВОЙЦЕХ – доктор гуманітарних наук у галузі педагогіки, професор Жешовського університету, завідувач кафедри загальної дидактики та освітніх систем, керівник Лабораторії інформаційного суспільства Центру інновацій та технологій передачі знань у галузі наук про життя», віце-проректор з навчальної роботи та студентських справ Жешувського університету (Жешув, Польща). (Walat Wojciech, Dr hab. prof. UR, Head of Information Society Laboratory Center for Innovation, Technical and Natural Knowledge Transfer in University of Rzeszów)

6. Вальдемар ЛІБ – доктор філософії, доцент кафедри педагогічної освіти Інституту педагогіки коледжу соціальних наук, департаменту педагогічної освіти Жешувського університету, віце-декан коледжу соціальних наук Жешувського університету (Жешув, Польща)

Секретар оргкомітету:

Анна ГОРЧАНОК – заступник декана з наукової роботи біотехнологічного факультету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри водних біоресурсів та аквакультури ДДАЕУ.

Відповідальність за зміст матеріалів конференції несуть автори.

Актуальні проблеми підвищення якості та безпека виробництва й переробки продукції тваринництва та аквакультури : Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 20 жовт. 2022 р.) / Дніпровський ДАЕУ. – Дніпро, 2022. – 191 с. – Режим доступу : <https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/7072>.

-
- 47 **Поротікова Інна Ігорівна**
*М'ЯСНА ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРОПА ЗА ВИКОРИСТАННЯ В РАЦІОНАХ ГОДІВЛІ
НЕТРАДИЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ ПРОТЕЇНУ* 179
- 48 **Присяжнюк Наталія Михайлівна, Панченко Тарас Валентинович,
Покотило Ігор Анатолійович, Walat Wojciech**
*МОНІТОРИНГ ВИДОВОГО СКЛАДУ ІХТІОФАУНИ ДІЛЯНКИ ДНІПРА В РАЙОНІ
КРЕМЕНЧУЦЬКОГО ВОДОСХОВИЩА М. ЧЕРКАСИ* 182
- 49 **Сидоренко Кристина Євгенівна, Чубченко Єлизавета Артемівна, Губанова Надія
Леонідівна**
ЯКІСТЬ ВОДИ ЯК ОСНОВНИЙ ФАКТОР В АКВАКУЛЬТУРІ 185
- 50 **Скиба Володимир Віталійович, Волкова Олена Миколаївна**
*ПАРАМЕТРИ ЗМІНИ ПИТОМОЇ АКТИВНОСТІ ^{137}Cs У ОРГАНІЗМІ ПРІСНОВОДНИХ
ВИДІВ РИБ КИЇВСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА* 188

УДК 592/599(282.247.32):639.313(477.46)

Наталія Михайлівна Присяжнюк,

кандидат ветеринарних наук, доцент

*Білоцерківський національний аграрний університет
Соборна площа, 8/1, Біла Церква, Київська обл., 09117*

<https://orcid.org/0000-0002-4737-0143>,

e-mail: natasha.prisjajhnjuk@ukr.net

Тарас Валентинович Панченко,

кандидат сільськогосподарських наук, доцент

*Білоцерківський національний аграрний університет
Соборна площа, 8/1, Біла Церква, Київська обл., 09117*

<https://orcid.org/0000-0003-1114-5670>,

e-mail: panchenko.taras@gmail.com

Ігор Анатолійович Покотило,

кандидат сільськогосподарських наук, доцент

*Білоцерківський національний аграрний університет
Соборна площа, 8/1, Біла Церква, Київська обл., 09117*

<https://orcid.org/0000-0003-1594-2335>,

e-mail: Pokotuloi@ukr.net

Walat Wojciech, Dr hab. prof. UR,

Head of Information Society Laboratory Center for Innovation, Technical and Natural Knowledge
Transfer in University of Rzeszów

МОНІТОРИНГ ВИДОВОГО СКЛАДУ ІХТІОФАУНИ ДІЛЯНКИ ДНІПРА В РАЙОНІ КРЕМЕНЧУЦЬКОГО ВОДОСХОВИЩА М. ЧЕРКАСИ

Анотація. *Урбанізація території навколо водойм викликає суттєві зміни у водних екосистемах, важливою складовою яких завжди була іхтіофауна, тому важливо провести аналіз їх сучасного стану, який сприятиме більшій поінформованості спеціалістів при відтворенні і охороні різноманіття риб цього басейну. Мета полягає у з'ясуванні сучасного видового складу риб басейну Дніпра та оцінці його змін, у першу чергу під негативним впливом антропогенного навантаження.*

Ключові слова: *р. Дніпро, видовий склад іхтіофауни, аборигенні види риби, промислові види риби, чисельність риби.*

Наприкінці ХХ століття інтенсифікація світового сільського господарства і промисловості призвела до глобальних антропогенних перетворень екологічних систем. Одними з провідних чинників трансформацій природних екосистем визнано біологічні інвазії видів, які були прямо чи опосередковано викликані гідробудівництвом на великих ріках, створенням високопродуктивних агроценозів, торгівлею сільськогосподарською продукцією, туризмом, регіональними війнами, аквакультурою, спортивним полюванням і рибальством [1].

Під час проведення моніторингу видового складу у річці Дніпро в районі міського пляжу на острові Чайний, було виявлено 18 видів риб та їхньої молоді, що належали до 4 родин [2, 4]

За результатами найчисленнішою була родина корокових – 13 видів (короп, густера, карась сріблястий, гібриди товстолобів, жерех, плітка, краснопірка, верховодка, лящ, плоскирка, лин, білий амур, пічкур); родина окуневих налічувала 3 види (окунь, судак, йорж), щукових – один вид (щука), сомових – один вид (сом європейський).

Згідно даних Управління Державного агентства меліорації та рибного господарства в Черкаській області щороку проводиться зариблення акваторії Дніпра. Рибопосадковий матеріал для зариблення користувачами ВБР отримувався з рибницьких господарств: ПрАТ «ім. Шевченка» с. Леськи Черкаського району, ДП «Іркліївський риборозплідник рослинної риби» с. Іркліїв Чорнобаївського району, ФОП Комісарук А.А. Канівський р-н.

Випуск рибопосадкового матеріалу проводився в верхній та середній частинах Кременчуцького водосховища в районі с. Іркліїв, м.Черкаси мікрорайон Дахнівка та район Річкового порту.

Відповідно до Програми розвитку рибного господарства водойм Черкаської області в 2020 – 2021 рр. з обласного бюджету кошти для зариблення Дніпра не виділились кошти.

В цілому, під контролем Управління Державного агентства меліорації та рибного господарства в Черкаській області у Дніпро випущено 837,352 тис.екз різних вікових стадій зарибку товстолоба загальною вагою 19,154 тонн на суму 446147 грн.

За результатами ловів мальковою волокушею та ставними сітками встановлено, що на момент дослідження молодь риб та дорослі риби характеризувались наступними розмірами. Серед аборигенних видів риб [3] плітка мала довжину 2,5 – 9,4 см та масу тіла 0,3 – 11,8 г, лящ мав довжину 3,5 – 10,6 см та масу тіла 2,6 – 18,6 г, тобто більшість риб мали невеликі розміри (табл. 1).

Таблиця 1

Морфометричні показники риб річки Дніпро

№ п/п	Назва виду риб	Довжина, см	Маса тіла, г	Загальна кількість риб, шт
1	Лящ	3,5 – 10,6	2,6 – 18,6	55
2	Плітка	2,5 – 9,4	0,3 – 11,8	30
3	Верховодка	3,3 – 10,1	1,1 – 12,1	110
4	Краснопірка	2,3 – 5,4	2,1 – 24,0	10
5	Плоскирка	4,8 – 11,3	3,3 – 29,3	10
6	Карась сріблястий	5,9 – 22,1	10,4 – 300,0	40
7	Лин	5,0 – 7,2	10,6 – 25,0	3
8	Пічкур	4,3 – 12,0	7,5 – 16,1	10
9	Гібрид товстолобів	18,7 – 36,5	510 – 1060	10
10	Сазан	31,3 – 57,9	560 – 2210	15
11	Судак	11,9 – 25,3	51 – 960	10
12	Окунь	4,3 – 12,6	3,2 – 20,6	40
13	Йорж	2,7 – 34,1	2,1 – 10,1	10
14	Щука	8,5 – 40,0	18,5 – 385,0	5
	ВСЬОГО	-	-	368

Серед промислових видів риб гібриди товстолобів мали довжину 18,7 – 36,5 см та масу тіла 510 – 1060 г, сазан мав довжину 31,3 – 57,9 см та масу тіла 560 – 2210 г, судак мав довжину 11,9 – 25,3 см та масу тіла 51 – 960 г, карась сріблястий мав довжину 5,9 – 22,1 см та масу тіла

10,4 – 300,0 г, щука мала довжину 8,5 – 40,0 см та масу тіла 18,5 – 385,0 г. Розміри інших видів риб з уловів мальковою волокушею наведені в таблиці 1.

За відносною чисельністю в уловах мальковою волокушею у квітні 2021 р. у водах Дніпра в районі міського пляжу на острові Чаїний домінували малоцінні промислові дрібні види риб – особливо верховодка (в цілому по річці та заплавах 29,3 % від загального вилову риби), а також окунь – 16,6 %. Питома вага ляща в уловах складала 12,9 %, карася сріблястого – 10,8 %, плітки – 8,7 %. Отже, видовий та чисельний склад молоді риби визначається малоцінними промисловими видами риби, питома вага яких понад 60 %. Покращення ситуації у річці Дніпро можлива шляхом зариблення водойми молоддю судака для проведення меліорації, а також вселенням інших цінних промислових видів риби.

В результаті моніторингу видового складу іхтіофауни вод Дніпра в районі міського пляжу на острові Чаїний міста Черкаси було виявлено такі види кісткових риби: плітка, в'язь, головень, краснопірка, білизна, лин, лящ, карась круглий золотий, карась сріблястий, короп, тарань, густера, елец звичайний, підуст дніпровський, клепець, синець, пічкур звичайний, голянь озерний, вісянка, верховодка, бистрянкa звичайна, гірчак.

Бібліографічний список

1. Новіцький Р.О. Інвазії чужорідних видів риби у дніпровські водосховища: монографія. Дніпро: ЛІРА, 2021. 280 с.
2. Мовчан Ю.В., 2011. Риби України (визначник–довідник). – К. : «Золоті ворота». – 444 с.
3. Сондак В.В., 2007. Формування видового складу аборигенної іхтіофауни, Відтворення і рибопродуктивність Стир-Горинського гідроекологічного коридору // Вісник нац.ун-ту водного господарства та природокористування. – Вип 4 (40), ч. 3. – С. 56–61.
4. Horchanok A.V., Prysiazhniuk N.M. (2020). Features of fish populations in the Kremenchuk and Kakhovka reservoirs: collective monograph. Riga, 2020. P.1. 772 p.

Prysiazhniuk N., Panchenko T., Pokotylo I., Walat Wojciech

MONITORING OF THE SPECIES COMPOSITION OF THE ICHTHIOFAUNA OF THE SECTION OF THE DNIPR IN THE DISTRICT OF THE KREMENCHUTSKY WATER RESERVOIR, CHERKASY

Abstract. *Urbanization of the territory around reservoirs causes significant changes in aquatic ecosystems, an important component of which has always been ichthyofauna, therefore it is important to conduct an analysis of their current state, which will contribute to greater awareness of specialists in the reproduction and protection of the fish diversity of this basin. The goal is to find out the current species composition of fish in the Dnipro basin and assess its changes, primarily under the negative influence of anthropogenic load.*

Keywords: *Dnipro River, species composition of ichthyofauna, indigenous fish species, commercial fish species, fish abundance.*